

DIVÉKY ISTVÁN

Divéky József grafikus, festő 1887. szeptember 28-án született Farnoson (Pest megye). Apja minisztériumi tisztviselő volt Bécsben, ezért nem járt magyar iskolába, de a családban a magyar nyelvet használták.

A bécsi képzőművészeti akadémián kezdte, majd itt az iparművészeti főiskolán folytatta tanulmányait, Zürichben, Brüsszelben is tanult. Akkoriban virágzott a Wiener Werkstaette nevű művészeti társulás, Divéky is szorgalmasan dolgozott velük. Katonasorba lépett, de nem volt kedve az osztrák hadseregben szolgálni, ezért Svájcba szökött, ahol hamar megismerték, illusztrátor lett, kiváló rajzoló. Az illusztrációk mellett ex libriseket készített, a magyar szecesszió szellemét népszerűsítő művészek között tartották számon. Még az első világháború előtt Belgiumba költözött. Ott bábszínházat alapított, maga faragta, festette, ruházta bábuit, szerette volna népszerűsíteni Pergolesi és Mozart kis operáit, azonban belebukott vállalkozásába. Belgiumot 1914 nyarán megrohanták a németek, Divéky hazajött, de mint katonaszökevényt a frontra vitték, itt katonai műszaki rajzokat készített, de megsebesült. A gyomai Tevan nyomda foglalkoztatta és vele illusztráltatta a Ludas Matyit és a Peleskei nótáriust. A világháború befejeztével ismét Svájcba ment. Nagy kiadók és nyomdák foglalkoztatták, az illusztrálás pedig a legnagyobb világirodalmi remekekkel ismertette meg. A háború ismét hazavetette, hívták az Iparművészeti Főiskolára tanítani, de végül mégsem alkalmazták.

A hazai állapotok ostromozása, németellenesség és kormányzósértés miatt 1943/44 telén félévre bebörtönözték. Kitöltve a börtönbüntetést, trombórist kapott, a Rókus kórházba került, onnan teljesen munkaképtelenül elbocsátották, Sopronba menekült az anyjához. A betegség megbénította a kezét, már nem tudott igényes munkákat alkotni. Az akkori soproni értelmiség segítette, támogatta.

Édesanyja halála után két nappal, 1951. szeptember 9-én Sopronban elhunyt. Egy évvel

később, 1952-ben, a soproni Liszt Ferenc Múzeum emlékkiállítással tisztelgett a tragikus sorsú művész előtt. Hagyatékát ma is a Múzeum őrzi.

Irodalom:

Csatkai Endre: Divéky József. In: Soproni Szemle 17. évf. 2. sz. (1963) p. 186-190.

Salamon Nándor: Kisalföldi művészek lexikona: Építészek, szobrászok, festők, múgyűjtők, művészeti írók: XVI-XX. század, Vasszilvagy: Magyar Nyugat Könyvkiadó, 2012. p. 74.